

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Valerii Andreae Desselii Erotemata Ivris Canonici

Andreas, Valerius

Francofurti & Lipsiae, 1720

I. de Accusationibus, Inquisitionibus & denunciationibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63277](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63277)

JURIS

CANONIC

Per

EROTEMATA

DIGESTI ET ENUCLEATI

LIB. V. TIT. I.

De Accusationibus, Inquisitionibus
& Denunciationibus.

Ex tribus objectis Juris Pontificii restitutum, quod circa Actiones criminales versatur, quæ actiones coram judice Ecclesiastico instituuntur trifariam, vel per Accusationes, vel per Inquisitiones, vel per Denunciationes, estque hoc primum hujus libri caput de judicio criminali.

i. Accusatio & Accusare quid?

Ita post Host. hic Summa in communi ter Doct. can. 2. 3. & 5. II. qu. 1.

ACCUSATIO est criminis alicujus apud judicem competentem, in dictæ publicæ causæ, inscriptione interveniente legitime facta delatio. Et Accusare nihil aliud, quam deferre reum criminis alicujus ad judicem, cum subscripto.

scriptione deferentis. Recte, Inscriptio-
ne interveniente, vel cum subscriptione
deferentis, ne alias calumniatoribus per
odium aut malitiam quoslibet accusandi
detur occasio.

2. Quid est Inscriptio?

Est obligatio in scriptis facta, qua ac-
culator ad eandem poenam se obstringit,
si crimen, quod commissum esse accusato-
rio libello porrecto, praetendit, non pro-
baverit, quam reus pati debuisset, si pro-
basset. Hodie inscriptio ac poena talio- c. 1. h. t.
nis passim a foro recesit, in ejusque lo-
cum fere succesit poena arbitraria judicis.

3. Quibus personis in judicio criminali
opus est?

Histribus, judice, accusatore legiti-
mo, id est, qui ob aliquam justam causam
accusare non prohibeatur, Denun-
tatore vel fama, & Reo. Quod si legi- c. 3. h. t.
timus non fuit accusator, frustra fatiga-
tus accusatus.

4. Qui & quibus ex causis accusare pro-
hibentur?

De his, qui

Ex his praecipue. I. Si ejus, qui ad accus. non
accusat, non interfit. II. Si eundem ejus-
dem criminis accusaverit, & destiterit
Y. de in-

17. 10. 653.
b. t.

dein ab accusatione, expresse vel tacite
III. Si accusator sit inimicus accusati, vel
ejus inimico cohabitaret: quia præbetur
hujusmodi accusatio proficisci et
quodam. IV. Repellitur laicus ut
accusare Clericum, ex eadem causa
quia Clericis laicos oppido infestos tra-
dit antiquitas, quod & præsentium ex-
perimenta temporum manifeste declarant.

c. in pr. De inquit Pont. Nisi laici vel suam vel
immun. rum injuriam prosequantur: quo
Eccl. in 6. c. quamvis non admitterentur ad
D. cetero Clericos ad testimonium, quia nemo
sup. De te- causa sua testis esse potest, tamen ad
stib. 17. Sc. cusandum eos admitti nihil verat. Sed
31. inf. De enormitas criminis laicos adversus Cleri-
Simon. Vi- cos admittat, veluti in crimine Simonie,
de Vallen- hæreseos & læsæ Majestatis. Pluresque
hic §. 2. alios alii recensent.

n. 5.

5. An & Monachus accusator audiendus
erit contra suum Præla-
tum?

c. Ex parte Eum audiendum esse, si Abbatem
ii. h. i. d. c. um velit alicujus criminis accusare, re-
ii. Sc. can. scripsit Alexander III. Pont. Quam
Monachi vis eidem suo Prælato obedientiam vo-
35. XXI. verit; nisi rationabilis aliqua causa im-
qu. 1. pediat. Imo & sumptus, quibus ad pro-
sequendam accusationem est opus, cum
ipse Monachus nihil proprii habere possit.

ut ex bonis Monasterii suppeditandi sunt. Alios autem Monachus accusare non potest, nisi interfit Monasterii, & de licentia sui Abbatis vel Superioris.

6. Ad prosequendam accusationem an admittendus procurator?

Is non ad alium effectum admittitur, quam ut alleget in iudicio causam absentiae, vel alias exceptiones ipsum crimen tangentes. Tenetur enim ipsemet, qui accusationem instituit, eam prosequi, quia regulariter in causis criminalibus, quemadmodum reus se non potest per procuratorem defendere, ita neque accusator potest per procuratorem agere.

c. Veniens
15. h. t.
l. 10. h. t.
l. Ab accu-
satore 13.
D. De
publ. jud.

7. Quid est Inquisitio?

Est criminis alicujus per iudicem competentem Canonice facta investigatio, adversus eos, qui vel denunciati sunt, vel qui ob crimen aliquod male audiunt & infames habentur.

8. Qualiter instituitur hac Inquisitio?

Institui solet a Iudice, interdum aliquo denunciante vel deferente, interdum etiam nullo accusante, vel denunciante,

ante, sed fama & rumore vulgi non
merario ad hoc iudicem instigante.
que enim iudex potest aut debet in-
quem instituere inquisitionem, nisi
c. *Quali-* propter crimen aliquod ita vulgo
ver 24. eod. famis, ut sine scandalo tolerari non possit

9. *Quomodo exerceri iudicium criminis potest, ubi nullus est accusator aut denunciator?*

Hic fama publica & clamorosa inquisitio erit loco accusatoris vel denunciantis: non tanquam idem sit Accusator & Iudex, sed quasi denunciante fama referente clamore vulgi, Iudex officii sui debitum exequatur. Quod recte introductum est, ne alias crimina maneat impunita.

d. c. 24.
vers. ex
quib.

10. *Quid interest, crimen per inquisitionem probatum sit, an per accusationem?*

Quod Iudex, si per accusationem probatum fuerit crimen, cogatur certam poenam a lege statutam alicui crimini infligere: eo vero per inquisitionem patefacto, possit pro arbitratu suo, proque personae meritis, & delicti qualitate poenam

penam moderari. Nisi crimen esset ta- c. Inquisi-
e, quod Ordinis executionem aut benefi- tionis 21.
cii retentionem impediret: veluti si quis in pr. b. t.
per inquisitionem probatus esset simonia-
cus, qui eo casu perinde erit deponendus
ac privandus beneficio, ac si per accusatio. d. c. 21.
nem probatus foret talis.

ii. Quid est denunciatio?

Denunciatio Canonica (de qua agi-
tur hoc loco) est criminis alicujus apud
competentem judicem citra inscriptio-
nem legitime facta delatio. Fit autem c. 2. 3. &
hac denunciatio super crimine occulto aliquor
quidem, quod tamen aliquo modo pro- seqq. b. t.
bati possit; & fit potissimum ad poeni-
tentiam peragendam, vel aliam poenam
legitimam imponendam. Et hanc Cano-
nicam denunciationem praecedere debet
vel unica tantum, vel etiam altera moni-
tio charitativa: in quo differt a denunci-
atione Evangelica, in qua triplex moni-
tio requiritur necessario.

ii. Quotuplex igitur est Denuncia-
tio?

Triples: Canonica, Evangelica, & Ju-
dicialis, quæ & Civilis. Evangelica est,
quæ tantum fit ad poenitentiam, & simi-
liter

Y 3

liter locum habet in quolibet occu-
peccante, modo aliquo usque de delicto
constet. Eiusque forma traditur *Mat.*
18. v. 15. & Luca 17. v. 3. ut scilicet deli-
quens primo corripiatur privatim, de-
inde, si non paruerit fraternali correptio-
ni, iterum moneatur, adhibito uno

ca. Si pec- duobus testibus, & tunc demum, si con-
caverit. 11. tumax sit, deferatur Ecclesie puniendi
qu. 1. & c. Denunciatio judicialis fit per ministros
13. sup. de publicos, ad hoc constitutos, ut delicta
judic. Val- delinquentes denuncient magistratibus
len. hic §. idque vel ad vindictam publicam, & de-
5. post. Ca- citur publica: vel ad privatam interelle, &
nif. in dicitur privata.

Summa

vor. tit. 13. In quo differt Denunciatio ab Accu-
satione?

Differt, & modo instituendi & fine.
c. Super. 13. Nam ad accusationem necessaria est in-
h. t. l. c. 13. scriptio: denunciatio fit sine inscrip-
tione. Accusatio fit principaliter ad pœ-
nam, id est, ut pœnam luat reus: denun-
ciatio non fit ad pœnam, sed ad vitæ e-
mendationem, ut reus corrigat suos ma-
los mores. Ideoque etiam denunciator
est repellendus a Judice, si prius amice
c. 2. eod. non admonuerit reum, quam crimen ad
judicem deferret.